1. Początek: Meseritz-Obrawalde

- 26 stycznia 2010 r.: Przekazanie ksiąg zgonów z dawnego zakładu leczniczego i opiekuńczego Meseritz-Obrawalde do Archiwum Krajowego w Berlinie
- Główne pytanie: W jaki sposób imiona i historie życia ofiar stają się widoczne – a nie tylko przechowywane w archiwum?
- Stąd zrodziła się inicjatywa na rzecz partycypacyjnej kultury pamięci oraz grupy roboczej gedenkort-T4.eu

Übergabe der Sterbebücher Meseritz-Obrawalde

2. gedenkort-T4.eu i Okrągły Stół T4

- 2011: Utworzenie strony www.gedenkort-T4.eu jako wirtualnego miejsca pamięci
- Cel: połączenie wiedzy historycznej z biografiami ofiar
- Platforma miała być przystępna, dostępna przez całą dobę i oparta na partycypacji
- od 2007 r. prowadzony jest integracyjny „Okrągły Stół T4” z udziałem krewnych ofiar, historyków, przedstawicieli miejsc pamięci oraz osób niepełnosprawnych
- Główna idea: „Nic o nas bez nas!” również w kulturze pamięci

Sitzung des Runden Tisches T4

3. Oficjalny konkurs projektowy

- 10 listopada 2011 r.: Uchwała Bundestagu w sprawie utworzenia miejsca pamięci i informacji przy Tiergartenstraße 4
- Następnie: oficjalny konkurs projektowy zorganizowany przez kraj związkowy Berlin
- Ważne było, aby dostępność dla osób niepełnosprawnych nie pozostała jedynie technicznym warunkiem dodatkowym
- Inkluzywny skład „okrągłego stołu” miał decydujący wpływ na wymagania konkursu

„Partizipation prägt gute Erinnerungskultur.“

4. Upamiętnianie bez barier oznacza: współdecydowanie

- Dostępność oznaczała coś więcej niż tylko dostępność dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich
- Wymagano również: pisma Braille’a, języka migowego, języka uproszczonego, zrozumiałych informacji i łatwej orientacji w przestrzeni
- Nawet ogłoszenie o konkursie projektowym zostało sporządzone w języku uproszczonym
- Cel: osoby niepełnosprawne powinny nie tylko odwiedzać to miejsce, ale także brać udział w dyskusjach i

Die barrierefreie blaue Wand am Gedenk- und Informationsort

Informationsmodul zur Geschichte der Tiergartenstraße 4

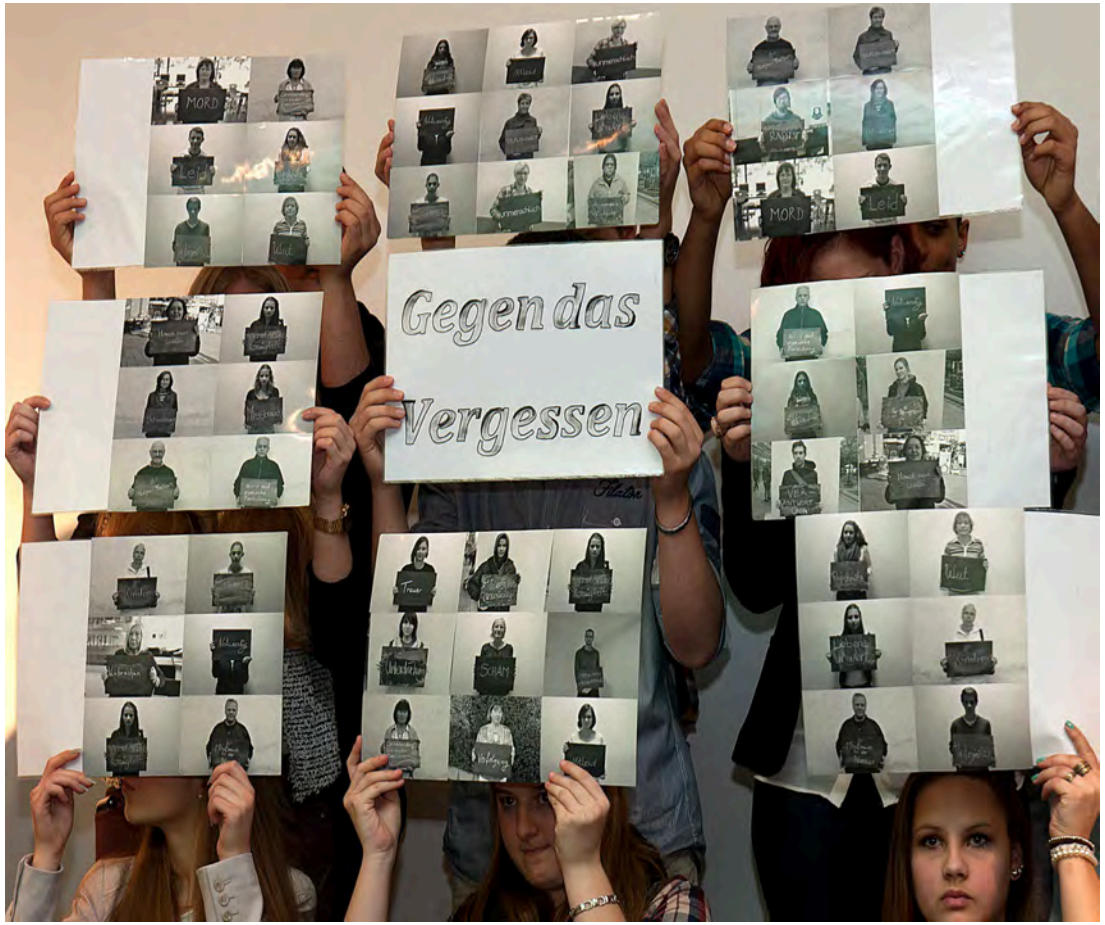
5. konferencja w 2013 r.: Włączenie społeczne zostało wdrożone w praktyce

Berlin · 130 uczestników z 12 krajów

- Konferencja grupy roboczej gedenkort-T4.eu była kamieniem milowym
- Nie chodziło tylko o historię, ale wyraźnie o partycypację
- Wśród poruszanych tematów znalazły się m.in. praca w miejscach pamięci z osobami mającymi trudności w nauce oraz przekład tekstów historycznych na język uproszczony
- Również niesłyszący prelegenci wnieśli do dyskusji swoją własną perspektywę
- Osoby z niepełnosprawnościami zyskały widoczność jako ekspertki i eksperci w dziedzinie kultury pamięci

6. 2012/2013: „Upamiętnienie w inny sposób”

- Równolegle z oficjalnym konkursem zorganizowano ogólnokrajowy konkurs dla uczniów
- Pytanie do młodzieży z klas 9–12: Jak mogłoby wyglądać miejsce upamiętniające ofiary nazistowskiej „eutanazji”?
- Zadanie konkursowe celowo pozostawiono otwarte: perspektywy młodych ludzi powinny być traktowane poważnie
- Odbiór: 159 prac z 47 szkół w Niemczech oraz 2 niemieckich szkół za granicą
- Powstały pomniki, instalacje, koncepcje multimedialne i zaskakujące pomysły

Beispiel eines Wettbewerbsbeitrags: „Gegen das Vergessen“

7. Wniosek

Trzy spostrzeżenia:

1. Pamięć musi być dostępna – pod względem przestrzennym, językowym, komunikacyjnym i merytorycznym.
2. Osoby niepełnosprawne nie mogą być jedynie przedmiotem pamięci, ale muszą współtworzyć kulturę pamięci.
3. Młodzi ludzie odświeżają kulturę pamięci, jeśli da im się na to przestrzeń.